

**Приватна установа
Заклад вищої освіти
«Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчально-методичної
роботи М. В. Мухіна
«10» грудня 2021 року

**ЗАЛКОВІ МАТЕРІАЛИ
з дисципліни**

СОЦІОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 053 Психологія

Освітній рівень: бакалавр

Курс I

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
гуманітарної та суспільно-економічної
підготовки
Протокол від 17.11.2021 року № 04
Зав. кафедрою к. іст. н. Коротенко Д.В.

Дніпро-2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація з навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів 1 курсу спеціальності 053 Психологія освітнього рівня «бакалавр» проводиться по завершенню вивчення курсу даної дисципліни.

Метою заліку є встановлення рівня засвоєння здобутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та програмних результатів навчання теоретичного і практичного характеру, що розглядалися під час аудиторних занять та у ході самостійного вивчення; вміння аргументувати власну думку.

Залікові питання компонується таким чином, щоб надати змогу здобувачеві вищої освіти продемонструвати теоретичний рівень засвоєних знань та сформовані практичні вміння.

Зміст питань, винесених на залік охоплює весь курс даної дисципліни і передбачає демонстрацію студентами

програмних результатів навчання:

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

знань:

- специфіку об'єкта та предмета соціології;
- структуру соціологічного знання;
- рівні соціологічного аналізу;
- понятійно-категоріальний апарат соціології;
- основи соціологічного аналізу суспільства загалом та його структурних складових на рівні особистості, соціальної групи (спільноти), соціальних організацій та інститутів;
- аналізувати конкретні соціальні явища та процеси в категоріях соціології;
- логіку структурування суспільства, враховуючи актуальні проблеми соціальної стратифікації та соціальної мобільності;
- основні методологічні принципи організації та проведення соціологічного дослідження.

вмінь та навичок:

- зробити висновки щодо широкого спектру явищ, що пронизують повсякденне життя людини;
- аналізувати та розкрити механізми функціонування основних сегментів розвитку суспільства як складної соціальної системи;
- реалізувати власну програму прикладного соціологічного дослідження, враховуючи переваги та недоліки кількісного та якісного підходу до вибраної соціальної проблеми;
- обґрунтувати та обчислити вибіркочну сукупність для проведення опитувань громадської думки та експертних досліджень.

Орієнтовний перелік питань, з яких формуються питання теоретичного або практичного характеру

1. Об'єкт і предмет соціології
2. Структура та функції соціології
3. Взаємозв'язок соціології з іншими науками
4. Етап глобальних концепцій розвитку суспільства
5. Етап формування соціології як самостійної науки
6. Бурхливий розвиток емпіричної соціології
7. Сучасна соціологія
8. Розвиток соціології в Росії та Україні
9. Організація соціологічного дослідження, його етапи і види
10. Методи збору соціологічної інформації
11. Вимір у соціологічному дослідженні
12. Горизонтальна структура суспільства
13. Поняття соціального статусу, рангу і ролі індивіда
14. Вертикальна структура суспільства: а) Соціальна нерівність;
б) Теорія соціальної стратифікації
15. Соціальна мобільність
16. Моделі вертикальних соціальних структур
17. Сутність соціального інституту
18. Типи соціальних інститутів
19. Роль соціальних інститутів у життєдіяльності суспільства
20. Соціологія особистості, її проблеми
21. Соціалізація особистості
22. Адаптація й інтеріоризація
23. Чинники соціалізації
24. Поведінка особистості. Соціальна активність
25. Соціальна структура особистості
26. Поняття і категорії соціології праці й управління.
27. Менеджмент:
  - а) Науковий менеджмент;
  - б) Менеджмент людських відносин;
  - в) Ситуативний менеджмент.
28. Трудовий колектив.
29. Категорія часу в соціології
30. Параметри вільного часу
31. Протиріччя вільного часу
32. Проблеми вільного часу
33. Концепція конфлікту в соціології
34. Конфлікт у трудовому колективі
35. Розв'язання конфлікту
36. Поняття сім'ї
37. Функції сім'ї
38. Форми і види сім'ї
39. Проблеми сім'ї
40. Основні поняття політичної соціології
41. Соціологічні аспекти державної влади
42. Поняття політичної партії, суспільного руху
43. Ознаки, структура і внутрішня організація політичної партії
44. Система освіти в Україні
45. Завдання соціології освіти

46. Функції освіти
47. Основні ступені і форми освіти
48. Соціологія особистості студента
49. Стан сучасної науки.
50. Етапи розвитку науки.
51. Основні проблеми соціології науки
52. Взаємодія науки, техніки і виробництва
53. Поняття «культура».
54. Основні поняття соціології культури.
55. Системний аналіз сучасної культури.
56. Ділова культура як культура нової соціальної спільності.
57. Основні поняття соціології етнічних відносин
58. Проблема самовизначення націй у соціології
59. Соціологічні питання соціального і культурного життя націй
60. Національно-етнічні процеси та відносини
61. Поняття «глобалістика»
62. Становлення і розвиток глобалістики в Україні
63. Найважливіші глобальні проблеми сучасного суспільства
64. Соціальна екологія
65. Соціальне прогнозування

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТА ПІД ЧАС ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» виставляється за результатами підсумовування отриманих балів протягом семестру (максим. кількість – 60 б.) та балів, отриманих під час складання екзамену (максим. кількість – 40 б.).

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони здобувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлені питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; опрацювали основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмою дисципліни; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	82–89	B
	75–81	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний

матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, опрацювали основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, С) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, опрацювали основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні визначень, теоретичних понять;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Рекомендована література

Основна:

1. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. Навчальний посібник.- КНЭУ, 2002.
2. Волович В.І., Андрущенко В.П. Соціологія: короткий енциклопедичний словник.- К, 1999.
3. Горбатенко В.П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зломі тисячоліть. Монографія. - К., 1999.

4. Зборовский Г.Е. Прикладная социология. Учебное пособие для вузов.- М., 2004
5. Кравченко А.И. Социология в вопросах и ответах.-Прспект, 2003.
6. Лукашевич М.Й. Соціологія. Загальний курс. Підручник – К, 2004.
7. Макеев С.О. Соціологія. Навчальний посібник.- К, 2003.
8. Некрасов А.И. Основы социологии. Конспект лекций.- Одиссей, 2002.
9. Некрасов А.И. Социология. Учебное пособие.- Х., 2004.
10. Немировский В.Г. Общая социология. Учебное пособие для вузов.- 2004.
11. Осипова Н.П. Соціологія. Навчальний посібник.-Юрінком, 2003.
12. Павличенко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навч.посібник.-К, 2000.
13. Піча В.М. Соціологія. Загальний курс.- Новий світ, 2004.
14. Піча В.М. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Словник-довідник.-Новий світ, 2003.
15. Пилипенко В.Є., Вишняк О.І., Куценко О.Д. та ін. Спеціальні та галузеві соціології.-К, 2004.
16. Практикум з соціології. Посібник. Колектив авторів. – Новий світ,2004.
17. Сірий Є.В. Соціологія.- К., 2004.
18. Соціологія. Підручник / за загальною ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. / - Харків - Київ, 1998.
19. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка.- К., 2003.
20. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Укладач В.І. Волович та ін. – К.,1998.
21. Соціологія: Курс лекцій за ред. Старовойта І.С.- Тернопіль, 1999.

Допоміжна:

22. Пилипенко В. Метатеоретизування в соціології: особливості, типи і напрями // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2017. - № 2. – С.50-76.
23. Пилипенко В. Метатеоретичні пошуки соціологів у 1950-1970-х роках: генеза нової царини соціологічного знання // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2018. - № 2. – С.117-142.
24. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой. – М., 2001.
25. Ритцер Дж. Современные социологические теории. 5 изд. – СПб., 2002.
26. Романовский Н.В. Йокогама: итоги и уроки // СОЦИС. – 2015. - № 7. – С.15-24.
27. Савельев Ю.Б. Соціальне включення та ексклюзія як форми взаємодії в суспільстві: евристичний потенціал соціологічних концепцій // Український соціум. – 2015. - № 4.
28. Савчинський Р. Проект аналітичної соціології, або У пошуках відповіді на питання «чому»? //
29. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2018. - № 1. – С.46-64.
30. Смелзер Н. Проблемы социологии. Георг-Зимеливські лекції, 1995. – Львів: Кальварія, 2003. – 128 с.
31. Смелзер Н. О компаративном анализе, междисциплинарности и интернационализации в социологии // СОЦИС. – 2004. - № 11.
32. Стан сингулярності: соціальні структури, ситуації, повсякденні практики / за ред. С. Макеева та С. Оксамитної. – К.: НаУКМА, 2017. – 180 с.
33. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. – 198 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nir.ru/socio/content/vsb.htm>
2. <http://ecsocman.hse.ru/docs/16000257/>
3. <http://nauki-online.ru/sociologiya/>
4. <http://i-soc.com.ua/institute/>
5. <http://www.isras.ru/CSE.html>
6. <http://socioline.ru/>